

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 735/2 prot.

Tiranë, më 13. 07. 2023

V E N D I M

Nr. 130, datë 13. 07. 2023

Mbështetur në nenin 32, pika 1, gërma b), të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”¹, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën nr. 119, datë 15.06.2023, të shtetasit I. A., përfaqësuar² nga Studio Ligjore H, ku pretendohet diskriminim për shkak të gjendjes civile dhe për çdo shkak tjetër, nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Gjendjes Civile³.

Pas shqyrtimit fillestar të ankesës së mësipërme, Komisioneri⁴,

K O N S T A T O I:

I. Pretendimet sipas subjektit ankues.

Pala ankuese parashtron ndër të tjera se: “...Shtetasi I. A. kërkon ndryshimin e emrit të tij për shkaqe personale që kanë të bëjnë me shëndetin e tij mendor, ku që në fëmijërinë e tij është ndjerë i bullizuar e përbuzur nga shoqëria, në ambientet e shkollës dhe në vazhdim sot, që është në moshë madhore. Emri i tij, duke marrë parasysh që ka qenë emri i të afërmit të familjes, është një emër i vjetër dhe për pasojë ka sjellë bullizimin dhe prishjen e një jetese të shëndetshme, duke marrë parasysh dhe moshën e tij, e cila është një moshë tepër delikate pasi kërkuesi është i datëlindjes 19.02.2004. Problemet e tij kanë filluar që në fëmijëri dhe, për këtë arsye, janë bërë disa kërkesa për ndryshimin e emrit, por pa rezultat. Për pasojë, gjendja psikologjike e shtetasit I. A. vijon të jetë tepër e rënduar, vërtetuar kjo dhe nga raporti psikologjik i psikologes A. K., ku

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

² Me Prokurë të Posaçme Nr. rep. 2165, Nr. kol. 1124, datë 13.06.2023

³ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën DPGJC.

⁴ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën KMD.

në bazë të takimeve të kryera dhe sipas analizave të rastit, rekomandon se: “Duke qenë se I. A. ka nisur procedurën ligjore për ndryshimin e emrit, unë si psikologe sugjeroj se ndryshimi i emrit do të përmirësojë cilësinë e jetës dhe gjendjen aktuale të klientit, e cila paraqitet e ngarkuar. Për këtë arsye, sugjeroj që gjykata të marrë në konsideratë problemet psikologjike dhe emocionale të paraqitura në këtë raport dhe të bëjë të mundur ndryshimin e emrit të tij”, kjo duke bërë ndryshimin nga emri I. A. në emrin I. A. Aktualisht, çështja ndodhet në gjykim pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, pasi jemi drejtuar me kërkesë për ndryshimin e emrit si pasojë e përgjigjeve negative nga Gjendja Civile dhe Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile. Seanca përgatitore është në datën 14.06.2023, pra ende nuk është kryer asnjë seancë pranë kësaj gjykate. Siç e kemi cituar edhe më sipër, situata e kërkuarit është mjaft e rënduar, në pikën edhe të mendimeve vetëvrasëse, çka bëhet shkas për një shqetësim të shumëfishuar mbi jetën e tij nëse kjo çështje nuk gjen zgjidhje. Si pasojë, po ju drejtohem ju me këtë kërkesë duke shpresuar në bashkëpunimin tuaj për zgjidhjen e këtij problemi....”.

Në përfundim subjekti ankues kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ndryshimin e emrit në Gjendjen Civile nga I. A. në I. A.

Pas kryerjes së verifikimit paraprak të ankesës dhe akteve bashkëlidhur saj, KMD gjykoi se kjo ankesë duhej plotësuar me informacion vijues. Për këtë arsye, Komisioneri iu drejtua subjektit ankues, Studios Ligjore H me e-mailin e datës 26.06.2023, ku u kërkuar informacioni i mëposhtëm: “...në formularin e ankesës dhe dokumentacionin bashkëngjitur tij, nuk janë depozituar fakte dhe prova lidhur me shkaqet e diskriminimit, atë të gjendjes civile dhe çdo shkak tjetër. Në këto kushte kërkohet nga ana juaj të vihen në dispozicion prova, fakte dhe argumenta për të sqaruar pse ka ndikuar gjendja civile e I. A. në situatën diskriminuese të pretenduar, si ka ndikuar ky shkak në trajtimin e pabarabartë të tij nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Gjendjes Civile. Sa i përket çdo shkak tjetër, duhet shpjeguar dhe përcaktuar qartë cila është karakteristika, apo veçantia që mbart ankuesi dhe që prezumohet që ka ndikuar në kryerjen e sjelljes diskriminuese. Lidhur me këtë duhen depozituar fakte dhe prova.”. Gjithashtu, më datë 26.06.2023, Studio Ligjore H u kontaktua nëpërmjet kontaktit telefonit të vendosur në formularin e ankesës.

Subjekti ankues, me gjithë afatin kohor që kishte në dispozicion, nuk dërgoi asnjë informacion apo dokumentacion lidhur me shkakun e pretenduar.

II. Nga shqyrtimi paraprak i ankesës, u konstatua se:

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010, i ndryshuar, parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin

seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Diskriminimi përkufizohet nga ligji “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, në nenin 3, pika 1, si “*çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”.*

Mbrojtja nga diskriminimi, sipas nenit 7, të LMD-së, së ndryshuar, garantohej ndaj çdo veprimi apo mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe

Në vijim të ndjekjes së procedurave ligjore, Komisioneri reflekton mbi vlefshmërinë ligjore dhe të provuar, të shkakut të diskriminimit. Në përfundim, vërteton duke analizuar provat e mbledhura gjatë hetimit administrativ, nëse ka lidhje shkakësore ndërmjet qendrimit të padrejtë, disfavorizues e të pabarabartë ndaj së cilit ankuesi është ekspozuar, me shkakun e diskriminimit të pretenduar.

LMD, ofron mbrojtje dhe rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë në lidhje me një listë jo shteruese shkaqesh⁵. Në nenin 1, ligji liston një sërë shkaqesh për të cilat garantohej mbrojtja nga diskriminimi, por mbyllet me përcaktimin se ligji merr në mbrojtje edhe shkaqe të tjera që nuk janë listuar në nenin 1.

Mbështetur në nenin 32/1/a, të LMD, të ndryshuar, Komisioneri ka kompetencë të shqyrtojë vetëm ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, për një nga shkaqet e mbrojtura, siç parashikohet në këtë ligj.

- *Lidhur me shkakun e gjendjes civile*

Në bazë të dispozitave të LMD, të ndryshuar, ankesat e depozituara pranë KMD-së shqyrtohen nga ky institucion dhe në përfundim të procedurave hetimore Komisioneri shprehet me vendimmarrje, nëpërmjet së cilës kryesisht konstaton ose jo diskriminimin e pretenduar për një ose disa nga shkaqet e përcaktuara në nenin 1 të këtij ligji. Në thelb të diskriminimit, është trajtimi i diferencuar dhe më pak i favorshëm, i shfaqur qoftë në formën e dallimit, kufizimit,

⁵ Neni 1, i ligjit 10221/2010 ‘Për Mbrojtjen nga Diskriminimi’, i ndryshuar citon se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë në lidhje meose me çdo shkak tjetër.”

përrjashtimit ose preferencës dhe që ka për bazë një nga shkaqet e mbrojtura nga ligji. Pra, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm konsiderohet diskriminim sipas ligjit. Gjithashtu, jo çdo diferencë në trajtim është diskriminim, por vetëm ato që nuk kanë një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm. Pra, nëse për diferencën në trajtim konstatohet se ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, atëherë trajtimi ndryshe është i përligjur dhe nuk është i ndaluar nga ligji.

Neni 1, i ligjit nr. 10 221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar, liston disa shkaqe, megjithatë kjo listë nuk është shteruese, por ilustruese, fakt ky që rezulton nga përfshirja në këtë listë e shprehjes “për çdo shkak tjetër”. Rezulton se, për të patur një pretendim për diskriminim, duhet domosdoshmërisht që të identifikohet një shkak, i cili në bazë të ligjit është i mbrojtur. Për sa më sipër, shkakut i diskriminimit përbën një element kyç në hetimin administrativ të Komisionerit dhe si i tillë, para pranimit për shqyrtim të ankesës së depozituar nga ankuesit, duhet vërtetuar së pari ligjshmëria e tij, si dhe së dyti duhet mbështetur provueshmëria e tij. Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se, pretendimi i ankuesit se është diskriminuar për shkak të gjendjes civile, para pranimit për shqyrtim të ankesës së depozituar nga ankuesi, duhet vërtetuar dhe duhet mbështetur provueshmëria e tij. Në rastin konkret, ankuesi nuk ka depozituar asnjë provë apo fakt lidhur me provueshmërinë e shkakut të diskriminimit, sa i përket formës dhe mënyrës se si ka ndikuar shkakut i gjendjes civile në situatën e pretenduar të diskriminimit.

- *Lidhur me çdo shkak tjetër*

Neni 1, i këtij Ligji është në linjë edhe me parashikimet e nenit 14 të Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNJ-së), e cila sanksionon mbrojtjen nga diskriminimi bazuar në një listë jo shteruese shkaqesh⁶.

Në mungesë të një praktike kombëtare, Komisioneri i referohet praktikës gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ). Ky referim bëhet duke mbajtur parasysh, hierarkinë e normave juridike të sanksionuar në nenin 116 të Kushtetutës, i cili sanksionon epërsinë e të drejtës ndërkombëtare të ratifikuar nga Republika e Shqipërisë mbi ligjet e brendshme. Në referim edhe të evokimit që i bëhet Konventës në nenin 17/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ajo merr një status kushtetues në të drejtën tonë të brendshme. Për rrjedhojë edhe praktika e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, me anë të të cilës bëhet interpretimi i Konventës, ka fuqinë e Konventës.

⁶ Neni 14, I KEDNJ-së: *“Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër”.*

Referuar kësaj praktike, GJEDNJ-ja ka mbajtur qëndrimin se diferencat që kanë si bazë ose për arsye një karakteristikë personale, që e bën të dallueshme një person ose grup personash nga të tjerët, janë të lidhura me nenin 14 të Konventës dhe me këtë interpretim ajo ka përcaktuar statuse të tjera që nuk janë përcaktuar në mënyrë të drejtpërdrejtë nga neni 14, i Konventës. I njëjti arsyetim mund të na shërbejë edhe në rastin e vlerësimit të shprehjes “*me çdo shkak tjetër*”, të parashikuar në nenin 1 të ligjit 10221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar.

Në çështjen Clift kundër Mbretërisë së Bashkuar (paragrafi 60) GJEDNJ-ja është shprehur se: “*Pyetja nëse ekziston një ndryshim në trajtim bazuar në një karakteristikë personale ose të identifikueshme, në çdo rast është një çështje që duhet vlerësuar duke marrë parasysh të gjitha rrethanat e çështjes dhe duke pasur parasysh se qëllimi i Konventës është të garantojë jo të drejta që janë teorike ose jo reale, por të drejta që janë praktike dhe efektive*”.

Në informacionin e përcjellë nga subjekti ankues pranë Komisionerit, është përcaktuar si shkak diskriminimi edhe “*çdo shkak tjetër*”. Subjekti ankues në rastin në fjalë nuk ka paraqitur asnjë dokument apo provë, edhe pas kërkesës për plotësimin ankesës, për të vërtetuar se diskriminimi i pretenduar ka ndodhur si pasojë e ndonjë karakteristike individuale specifike të tij.

Sa i takon pretendimit të subjektit ankues për diskriminim për “*çdo shkak tjetër*”, i pa dokumentuar dhe i paprovuar, Komisioneri vlerëson se nuk qëndron, pasi ai nuk është “shkaku” në vetvehte.

Për sa më sipër, shkaku i diskriminimit përbën një element kyç në hetimin administrativ të Komisionerit, si dhe duhet vërtetuar me prova të mbështetura në fakte konkrete. Shkaku i diskriminimit në vetvete lidhet me një karakteristikë personale të subjektit ankues, e cila përbën pikënisje për reagimin e padrejtë, disfavorizues e të pabarabartë ndaj tij. Subjekti ankues ka vënë në dukje se është diskriminuar për shkak se Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile nuk ka pranuar kërkesën e tij për ndryshimin e emrit, por nuk ka provuar dhe argumentuar se sjellja diskriminuese ka ardhur si rezultat i një karakteristike personale të tij. Në këtë situatë, evidentohet se shkaku i pretenduar nga subjekti ankues nuk është një cilësi që e dallon atë nga të tjerë apo status që i përket atij.

Diskriminimi karakterizohet nga trajtimi i diferencuar, pra duhet të demonstrohet se “viktima” e pretenduar është trajtuar në mënyrë më pak të favorshme, pikërisht për shkak të një karakteristike të saj që përfshihet në “shkakun e mbrojtur”, të cilin subjekti ankues nuk arriti ta provonte e dokumentonte se e posedonte atë.

Komisioneri vlerëson se, në bazë të rrethanave të shpjeguara dhe shkaqeve të pretenduara nga subjekti ankues, nuk ka informacion të mjaftueshëm që të lejojë shqyrtimin e mëtejshëm të çështjes.

Për sa më sipër, referuar nenit 33 pika 4/ç të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, i cili citon se ç) ...nuk ka informacion të mjaftueshëm për të bërë të mundur një hetim;”, ankesa nuk mund të pranohet dhe për rrjedhojë nuk mund t’i nënshtrohet procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

Pra, konkludojmë se nuk plotësohen kriteret ligjore të përcaktuara nga ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, për pranimin e ankesës pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

PËR KËTO ARSYE :

Mbështetur në nenin 33, pika 4, shkronja ç), nenin 33, pika 10, nenin 36, pika 1, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës nr. 119, datë 15.06.2023, të I. A., ku pretendohet diskriminim për shkak të gjendjes civile dhe për çdo shkak tjetër, nga ana e Drejtorisë së Përgjithshme të Gjendjes Civile, pasi nuk plotësohen kriteret përkatëse të parashikuara nga ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijëni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

(Shkaku: Gjendja civile dhe çdo shkak tjetër)

(Fusha: Të mira dhe shërbime)

